Opisanie

Nowéy konstrukcyi Dachów do Miéyskich i Wiéyskich Budowl

zastósować się mogącéy

wynalezione

przez

S. Sachs.

Tłumaczone przez

Ignacego Hercoka

Magistra Filozofii Wydziału Matem

O niskich Dachach w Ogólności.

We wszelkim względzie, niski dach (: Altan :) w krajach pół, nocnych Europy, pierwszeństwo mieć winien przed wysokim da, chém (dach Niemiecki.) - Dogodności pierwszego względém dru, giego są następuiące.

1 Wysoki dach, ze swémi oknami dachowémi, kominami (: dymnik:) szczytém (: Kalenica:), uymuie wiele piękności fasadzie budynku; a szczególniey gdy mocno wystaje głó, wny gzems przez co nadaje postać nadzwyczaynie obciążo, na. - Elementa Architektury piękney z powierzchnią wy, sokiego dachu niesą w harmonij czyli nieodpowiadaią so, bie, tak iż im bardziey przyozdabiamy fasyatę, tym wię, kszą zrządzamy sprzeczność. -

Przeciwnie niski dach przed okiem ukryty przez co wi, dok fasyaty nierównie pięknieyszy nam się przedstawia

Dach więc niski wiele piękności budynkowi nadaje —

2. Przestrzeń pod dachém wysokiém na mieszkanie iest prawie niezdatna; gdyż pokrycie dachu bądź dachówką bądź gątami od wielkiego zimna lub upału małą dać może zasłonę. W ogólności pochyłość dachu niedozwala nam całego strychu, tylko środkową część użyć, która kominami w środku pospolicie budowli położonémi, stolcami dachowemi bardziéy ieszcze uszczupla się; nakoniec do środka strychu niewiele światła dochodzi, dlatego tylko na zachowanie starych i nieużytecznych sprzętów używa się. —

Inaczéy użyć możemy przestrzeni pod niskim dachém, /: za pomocą półpiętra /: Mezzanine :/ :/ w któréy pokoje i komnaty umieścić można, bo tutay ściany obwodowe iako pionowe nie tylko lepszy przystęp ale i większą dają przestrzeń i budynek takowém podwyższeniém okazalszy się staje —

3. Okna w dachach wysokich iaka kolwiek ich iest konstrukcya i przy naywiększéy przezorności ich uskuteczenieniu sprawią zaciekanie, bo belki i krokwy w tych mieyscach nayczęściéy gniją. —

Przeciwnie gdy dach iest niski, w podniesionem półpięterku

okienka umieszczone w ścianach pionowych tak mało szko-
dzą, iak okna w innych zwyczaynych piętrach. Okienka
te pod lub ponad gzémsém umieszczone upiększaią facy-
atę. —

4. Wielką ma niedogodność dach niemiecki, na wolném mieysću to iest na odosobnionéu znayduiący się, a przez nadzwyczay-
ną wysokość szczytu (kalenicy) który w miarę większéy szeroko-
ści budynku wzrasta, na wiatry i burze gwałtownieysze iest wy-
stawiony. Naymnieyszy ruch z zwyczaynego położenia odwiedź-
go może i całe wiązanie z rzucone być może. Podobnemu złemu
ulegaią kominy którym nadać potrzeba nadzwyczayną wysokość
aby swóy wierzch nad dach wznosiły. Często się zdarza iż komi-
ny nie w samém środku budynku umieścić można, na tenczas
przymuszeni iesteśmy albo ie zakrzywiać ku środkowi albo li też
w pionowym kierunku przez dach wyprowadzać. Tak pierwszy
iak i drugi przypadek iest szkodliwy bo komin zakrzywiony
iest nietrwały obciąża budynek i może być przyczyną pożaru:
gdy się zaś wznosi pionowo w oddaleniu kalenicy mniéy więcéy
nad powierzchnią dachu często dym sprowadza i od wichrów oba-
lić się może. — W dachach niskich obie te niedogodności nie maią miey-

sca

mieysca bo tu kalenicy niema a niski kumin w każdym punkcie dachu bez trudności wyprowadzić się da —

5. Nakoniec wszystkie wysokie dachy tak dla ich kierunku iako też dla wielkiéy powierzchni są wystawione na uszkodzenie od wichrów. Wiemy albowiém że gwałtowne wichry słomiane i trzcinowe dachy prędko zrzucą; lecz także i dachówką pokryte dachy Orkanowi oprzeć się niemogą; bo wielka ilość kantów (: załomków :) tyleż zaczepnych formuie punktów na działanie wiatru wystawionych, który zarówno na poiedyńcze części iako też i na całość dachu nieszczęśliwe skutki wywiera: tak dalece że często dachówki zwyczaynym sposobém umocowane być niemogą gdy dach na wolném mieyscu iest położony; lecz udawać się potrzeba do innych środków iako to: do umocowania drutami goździmi i. t. p.

Przeciwnie zaś niski dach takiemu złemu niepodlega: ponim albowiém nayg wałtownieysze wichry przebiegaią bez zostawienia nayınnieyszego śladu bo nigdzie nieznayduią mieysca któreby ich sile oprzyć się mogło.

Pomimo tak ważnych korzyści na niskie dachy nienatrafiamy. — Domy mieszkalne i gospodarcze tak w mieście iako i na wsi pokryte są wysokiemi dachami a to z powodów następnych —

1. Z[illegible]

1. Z niskich dachów śnieg i woda mały maią odpływ i przez dłuższy czas na takowych zostaią niż na wysokich. Przekonano się także że nietylko przez fugi ale i nawet przez samą dachówkę naylepiey wypaloną iakiey kolwiek bądź formy, a nawet i glazurem powleczoną przy nizkiém bardzo położeniu, woda istotnie przechodzi. Zdaje się przeto że takowe dachy naylepiey by było blachą metalową pokrywać lecz te znowu sprawuią.—

2. Daleko większy koszt w stosunku słomianych i trzcinowych dachów. Oszczędność iest włożoną na Budowniczych, wielki zaś koszt w Wykazie kosztów na wystawienie dachu położony wstrzymuje często budujących od przedsięwzięcia.—

3. Do tego przydać należy iż oprócz kosztów, trwałość Metalów których się zwykle do dachów używa iako to ołowiu, blachy żelazney i cynku z trwałością dobrze wypaloney dachówki porównać się niemoże. Miedziane zaś które zewszystkich naytrwalsze są, trzyrazy więcey kosztują niż wyżey wspomnionych Metalów.—

4. Po niskich dachach zwykło się chodzić, które opatrzywszy poręczą służą nietylko do widoku piękney okolicy, ale i nawet do używania świeżego powietrza.—

5. Nie pomieńmy tutay tey okoliczności, iż w czasie gorącego lata pro-

mienia

promieniami słońca, Metal tak się rozgrzewa że dla niskiego da-
chu i szczupłey pod nim przestrzeni nieprzyjemne gorąco robi się
dla czego przebywanie nietylko na takowym ale i pod niem niezno-
śnem iest. co w wysokich dachach nieprzytrafia się —

O Dachach we względzie niebezpie-czeństwa od Ognia.

Jeżeli budynek iaki za zabespieczony od Ognia uznać chcemy,
potrzeba aby wszczęty ogień wewnątrz na wierzch nie przeniósł
się i równie gdy się zewnątrz zaymie, aby wewnątrz domu
przeyścia niemiał — z czego okazuje się że szczególniey dachy
są przyczyną iż wszczęty ogień do wielkiego pożaru wznieść
się może gdy zaraz ugaszonym nie zostanie. Ogień wewnętrz-
ny zamknięty ścianami i dachem łatwo ugasić można; bo tu-
tay łatwość używanych środków w momencie i bardzo skutecz-
nie nastręcza się gdyż ogień własnym swym dymem za du-
szony być może — Tylko wtenczas gdy pokrycie dachu spali-
ło się a płomień z pomiędzy krokiew wybuchnie w górę, na-
tenczas mocą gorąca przeciąg powstaiąc nieustannie pło-
mień rozszerza, a tak o żadnym ratunku ani pomyśleć można;

Woda

-można; woda zaś sama dodaje pierwiastków palnych, zamiast gasić ogień powiększa. Natedy przypatrywać się tylko przymu- szeni iesteśmy póki dzieło ogniem powiększoney części nie zniszczy się i nie spadnie, a nam tylko pozostaje patrzeć z murów pozostałych wgłąb kratery wypalonego —

Znayduią się znowu dachy, które ogień naprzód dla ich wznoszą- cych się szczytów zaymuie —

Dachy przeto dla ich strucktury są szczególniey takiemi częścia- mi których się mniey, więcey ogień chwyta i utrzymuie —

Nayniebezpiecznieysze więc są słomiane i trzcinowe dachy, te zarów- no czy wewnątrz czy zewnątrz z prędkością błyskawicy zaymuią się a zatlone trudno uratować —

Po tych dachach następuią różne pokrycia dachów, iako to z deszczek gątów, które cokolwiek są bezpiecznieysze od poprzedzaiących —

Różne gatunki pokrycia dachówką, bądź karpiówką bądź gąsiora- mi, chociaż bardziey opieraią się zewnętrznemu ogniowi, wszelako tylko do pewnego czasu znieść go mogą, bo dachówki ciężkie z wielkiego go- rąca potrzaskaią lub płomień znaydzie sobie otwór albo pomiędzy nimi albo przez okna dachowe. Od ognia zaś wewnętrznego po- krycie dachów dachówkami tak mało zabezpiecza iak i pokrycie

mało

materyałem miękkiem. Sama niskość dachy Metalowe zabezpiecza od ognia zewnątrz bo płomień po nich łatwo przechodzi a otworów zwykle niemasz przez któreby wkraść się mógł: wtedy tylko gdy znaczny iest stopień gorąca gdy metal topić się zacznie powstaje wielkie niebezpieczeństwo. Miedź i Żelazo większemu opieraią się stopniu niż Cynk i Ołów.

Jak skoro więc ogień wewnątrz powstanie tak mały odpór daią te dachy, iak i poprzedzaiące. Albowiem szalowanie /: Pokład desek na których Metal przybiia się :/ na którym Metal umocowany iest w tym samym czasie płomień niszczy w iakim i łaty; metal zaś się podniesie lub stopi —

O Dachach we względzie dychtowności w nieprzepuszczaniu wody.

Wiadomo iest że śistey dychtowności w nieprzepuszczaniu wody wszystkie dachy niemaią, naymnieyszą zaś dychtowność ma pokrycie dachówkami a z tego pokrycie poiedyncze z podłożonemi deszczułkami ciętkiemi pod fugami dachówek. Wielka ilość fug niedaiących się dobrze zamastykować i na wapno ułożyć, podlega często zepsuciu, przez sa-

me

przez same nawet dachówki gdy massa ich nie zupełnie iest dobrą lub gdy nie są wypalone woda przecieka; bardzo przez dymniki i kalenice, naybardziey zaś przepuszczaią na rożnitki i korze (a.) gdyż te trudno dychtownie (b.) pokryć, a niebędąc często naprawiane, nie ustannie zacinaiąca woda i czas, skład drewniany wkrót, w tym czasie zniszczy. Nayszkodliwszą rzeczą dla dachówek iest śnieg i mróz, mniey szkodliwą deszcz.

Metalowe dachy lubo maią dychtowność lecz niezupełną; dla niskości i niedokładnego rozpłaszczenia na szalowaniu formuią nie rowną płaszczyznę, wodę na sobie utrzymuią, która przy naymnieyszém uszkodzeniu metalu, szczególniey obok falców i załkładów przesiąka. Naygorzey zaś iest, iż natychmiast trudno uszkodzenie rozpoznać, lecz dopiero gdy iuż szalowanie zgniło pokazuie się.

Opisanie nowej konstrukcyi dachów.

[illegible] dachów [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Opisanie nowéy konstrukcyi dachów.

Gdy iuż poprzednio o dokładności i wadach pospolitych dachów powiedzieliśmy, wypada teraz przystąpić do opisania nowéy konstrukcyi, która w taniości słomianych nieprzechodzi, wszelkie przymioty niskich dachów w sobie łącząc wad wyżey wspomnionych nieposiada. Wykonywa się zaś następnie:-

1. Pokrycie tych dachów niespoczywa tak, iak w innych na osobnych krokwach, słupami (: stolcami :) podpartych lecz bezpośrednio na belkach sufitowych (: stragarzach.) znayduje się, które iak niżey zobaczymy w przypadku potrzeby, złożone (: zdublowane.) bydź mogą, tak dla ścisku iako i dla mocy. Właściwych krokwiów i belek dachowych tutay niema.-

2. Te dachowe belki czyli właściwie krokwio-belki (: c.) (: Gdy budynek nie iest szyroki) mogą być z połowizny (: Halbholz.) (d.) robione 5 cali grube a 10. wysokie.-

3. Po obciosaniu krokwio-belka w kostkę, przystąpi się do obciosania dwóch iego policzków (: f.) tak aby mu tylko 3 cale grubości z góry a

8 cali

a 8. cali od dołu pozostało. – Jak przekrój poprzeczny na Fig: 1. – okazuje. –

4. Po zrobieniu skośności policzków przystąpi się do powierzchni górney dla nadania spadzistości wzdłuż, począwszy od środka aż do oba czół, tak ażeby na każdą stopę bieżącą pół cala spadku było. – Figura 2 przedstawia nam takowy krokwio-belek długi na 12 stóp, gdzie linie bc. i cd. oznaczaią spadzistość, ba, i de, czoła: gdy ten krokwio-belek będzie miał w środku cali 10. wysokości, na tenczas w czołach bydź powinno cali 7. bo reszta 3 cale wypada na spadek tak z iedney iako i z drugiey strony, a ponieważ ten spadek wypada na połowę krokwio-belku czyli stóp 6, przeto na iedne stopę wypada spadek 3/6 = 1/2, iaki być powinien. – Stósunek takowy dla dłuższych krokwio-belek zmieniać się nie powinien, tak np. gdy krokwio-belkowi na 40 stóp długiemu, wysokość w czole 16 cali nadać chcemy, – na tenczas wysokość w środku 20. cali mieć powinna; aby wyżey wspomniony stósunek był zachowany. –

5. Chcąc nadzwyczaynie grubych drzew bez potrzebnie niepsuć, wysokość złożeniem otrzymać można. Fig. 3. pokazuje iak to złożenie nayłepiey zrobi się, na którey czworokąt ghkd. oznacza krokwio-belek 40. stóp dłu-

gi

długi oznacza, zrobiony z połowizny 6 cali grubéy, a 12 cali wysokiéy, na którym dwie połowizny abcd, abfg. na 6. cali grube, a 8 wysokie zakładaią się, zaiosowiąc na zakład zwany piła ghlmno tak aby w swém złyściu się iedne ozoła formowały na 10. cali wysokie. — Po ułożeniu takowych połowizn na sobie umocuią się dwoma śru, bami 3/4 cala grubemi i 2ma goździami na stopę długiemi. Tym sposobém spojone dwa drzewa nabieraią znaczney mocy. —

6. Skład takowych krokwio-belek powinien być gęściey rozłożony niż zwyczaynie, niedaley iednak iak dwie stopy od Osi do Osi belek. —

7. Po ułożeniu krokwio-belek na płatwach (. Murłatach .) lub ramach, przestrzeń pomiędzy niemi przegradza się szczeblami, ale tak aby każdy szczebel o 3 cale niżey był od górney powierz, chni krokwio-belki pochyłey dla spadku. Szczeble (. Staaken .) te niewkładaią się do wydrążenia krokwio-belek, lecz opieraią się tutay na połiczkach ukośnych na kształt klinów, gdyż prze, strzeń pomiędzy krokwio-belkami u dołu węższą u góry szerszą zrobiła się. — Wypełnienie to szczeblami utworzy taką samą po, chyłość, równoległą do zamierzonéy spadzistości; iak Fig: 4. a. wskazuje przekróy szczeblów, wzdłuż przestrzeni pomiędzy belka

mi

belkami; a Fig: 4. b. widok tychże według przekroju poprzecznego.

8. Na szczeblach robi się wylepa gliną ile możności stężoną 3 cale grubą wyrównywaiąc ią z powierzchnią belki od góry spadzistą tak aby cała płaszczyzna dachu bez występów iak naydokładniey wyrównaną została. Wreszcie glina powinna bydź ze wszystkich pierwiastków roślinnych ogołocona.

9. Na takową płaszczyznę wyrównaną kładzie się iak zwykle zaroba wapna z piaskiem blisko ieden cal grubo i rozpłaszcza się tak aby na tey płaszczyźnie posadzkę w dobrém spojeniu z małemi fugami ułożyć można. – Po stężeniu nieco zaroby posadzka wyszlifuje się kamieniem ostrym i twardém dla pogładzenia i wyrównania ściśleyszego, wystaiących kantu.

10. Rozumi się iż posadzka z dobrze wyszlamowaney (:g.) a szczególniey z części wapinnych uwolnioney gliny, dobrze wypaloną być winna. Wielkość iednak w 6= cali kwadrat przechodzić niemoże –

11. Nakoniec szczeble wylepiaią się od spodu wolno rozrobioną gliną tak aby ta pomiędzy szparami nieregularnemi szczebłów uchwyciła się, i z gliną na szczeble położoną złączyła się; potem odspodu wyrównać i pogładzić należy. –

Tym sposobém wybudowany dach nietylko wodę nie

przepuszcza (20)

nieprzepuszcza, ale nawet iest ogniochronny zewnątrz. Lecz nie zabespieczeliśmy spodniey części dachu od ognia: skoro tylko ogień pół piętrze obeymie na tenczas spodnia powierzchnia belek na ogień iest wystawiona; zaradzaiąc temu złemu następną konstrukcyą podajemy

12. Nim przedziały według §. 7. między belkami szczeblami zaopatrzone są utwierdzaią się pod krokwio-belkami na 1. Cal grube pręty. (Sprügel :) w oddległości iednego cala, które goździami na ukos wbitemi do stragarzy umocnią się, tak iż spodnia część powierzchni belek temiż pokrytą zostanie.

13. Poczem spodnia powierzchnia belek samych wylepia się gliną około 1½ cala grubo, a pręty tym czasem od belku do belku wolne od nalepy zostaną. — Takowe listwy gliniane nie dłuższe iak grubość belek od spodu same przez się i przez pręty umocowane zostaną: Fig. 5. przedstawia nam krokwio-belek wylepiony z prętami od spodu.

14. Gdy to polepienie nieco przeschnie belki drutem się obwiną iak F: 5. pokazuie, do czego drót №: 3. raczey №ro 23. służy. W czasie tey roboty nienależy drótu wyciągać aby gliny nieprzeżyznał, lecz tylko dotykał się i niejako za podporę służył. —

15. Do tego na krokwio-belkach obwinionego drótu, inny drót (: h). od spodu umocuje się: tworzy się tym sposobem plecionka pod prę=tami w odległości 1½ cala, któréj widok od spodu Figura 6. okazuje, krokwio-belki literami a, a, a, z prętami wybitemi od spodu bb.-bb. i.t.d. i plecionką poprzeczną są wystawione. Fig: 7. oznacza przekrój poprzeczny dwóch krokwio-belek z obwinientém drutem i do niego umocowaną plecionką ab.—

16. Gdy iuż ta robota ukończoną zostanie wylepić należy pręty z gó=ry pomiędzy belkami gliną na 2 cale grubo i wyrówna się co Fig: 7. przedstawia. Poczém od spodu przez plecionkę drucianą narzu=ca się glina na pręty tak aby taż po wyrównaniu z temi pod sa=memi belkami wyżéy nadmienionemi listwami iedne powierzchnią tworzyła. To wyrzucanie czyli nalepa plecionkę drucianą mocno trzymać będzie—

17. Nakoniec spodnia powierzchnia dobrą gliną z ostrym piaskiem czysto i równo za pomocą deszczółki wygładzoną być powinna. Nakoniec wyszlamowaną (K) i wybieloną. Gdy to ukończone zo=stanie, roboty od §. 1. aż do §. 11. wzmiankowane wykonać należy. W całéy téy robocie glina do tego pokrycia powinna być czysta bez żadnéy mięszaniny.—

Zalety tych Dachów.

W ogóle dachy te maią nietylko dogodności dachów niskich, ale nawet większe, bo tu właściwych krokiew nie używa się a belki ich miysce zastępuią; w szczególe zaś korzyści następnie wyłożyć można.

1. Całe belkowanie (skład wszystkich belek na płatwach rozłożonych) wiele zyskuie na mocy i sprężystości, bo belki bliżey siebie o ⅓ niż zwyczaynie są ułożone, przeciw wstrząśnieniu z góry większy opór daje, niżeli gdy belki odległey od siebie są położone, wibracya także się zmnieysza.

2. Ta moc powiększa się przez szczeble pomiędzy belki dane, gdyż te nie tylko tam włożone, lecz w zwężanie się ku spodkowi wpychane belki rozpychaią i iak kliny działaią. Dlatego sposób tutay użyty wielkiey mocy nadaje.

3. Obawa iakoby przez ten dach tak płasko zrobiony woda przesiąkała zupełnie znika: albowiem przypuścić niemożna aby, przez posadzkę na ⅞ cala grubą dobrze wypaloną, przez zaprawę na 1. cal grubą i przez warstwę gliny na 3 cale przechodzić miała i aby potroyne pokrycie na 4⅞ cala grube w przeniknięciu wody nie oparło się. Uważać tutay ieszcze należy że każdy kamień wolno leżący bardziey iest

na dez

iest na działanie Atmosfery wystawiony niż gdy będzie zamurowany i tylko część na działanie wystawioną. Położenie dachówek w zwyczaynych dachach nie inaczey uważać można, iak tylko że one wolno ułożone są, a przeto śnieg i mróz lepiey na nie działaią; wmowie zaś będąca posadzka iako obmurowana na działanie powietrza mniey iest wystawiona.

4. Wicher wielkie uszkodzenia Metalowym dachóm zrządza skoro przez otwór pomiędzy blachę i wyszalowanie wtiraetnie się. Takowe spustoszenie tak iest niepodobne, iak iest niepodobno aby burza na ulicy ułożony bruk poprzewracać mogła; ponieważ tutay wicher nigdzie oporu nieznayduje, działać może z boku i z góry, nigdy zaś od spodu by do góry posadzkę wyniosł.

5. Dach ma bardzo małe pochylenie ku horyzontowi, a będąc opatrzony poręczą wygodniey po nim chodzić można, niż po Metalowych maiących pochyłość większą i na rozliczne użytki postawić może.

6. Ułożona posadzka na wapno iest znacznéy mocy, dla tego bez posrednio po takich dachach chodzić można, gdy przeciwnie po dachach Metalowych tylko po nadkryciu deskami dla uchronienia od zepsucia —

7. Łatwo poznać można iak wielkie bezpieczeństwo od ognia ten skład da

chow

dachowy sprawuje. Zewnętrzny ogień w żaden sposób niemoże posadzki uszkodzić, i równie wewnętrzny, bo drewniany skład na około to gliną przyzwoicie zasłoniony iest. Krokwio-belki, na których utrzymaniu w czasie wznieciaiącego się pożaru wewnątrz domu wszystko zawisło, maią między sobą glinianą massę 2½ cala grubą, a zatym blisko połowę grubości muru zwyczaynego. Pręty 1½ cala grubo gliną oblepione są. Chociaż byśmy nawet przypuścili że pręty w mocnym ogniu zwęglone zostały (: bo drzewo będąc gliną oblepione niemoże się płomieniem palić ;) to glina trzymana przez siatkę drucianą niespadnie. Daleko większy skutek sprawuje wylepa c Fig. 7 pomiędzy belkami przez swoią ukośność związawszy się z wylepą spodnią. – W każdym przypadku, w czasie mocnego ognia, drut od upadnięcia szczególnych części wstrzymywać będzie i niedopuszczać aby ogień krokwio-belki ogarnął.

8. Ta konstrukcya względnie wysokich dachówkowych i niskich Metalowych dachów ma jeszcze tę korzyść iż wielka oszczędność w drzewie zachowuje się. Oszczędza się wielka ilość drzew przeznaczonych na krokwy, stolce, łaty i t. p. których lubo wprawdzie w Metalowych dachach mniey się używa, lecz wszelako zawsze znaczna ilość: przeto przyznać musiemy, że obecny

dach

dach w tym względzie na uwagę zasługuje. Niemasz tutaj kro-
kiew, stolca, desek lub łat lecz tylko złożone krokwio-belki i -
mniej znaczące szczeble.—

9. Nakoniec takowy dach małym kosztym da się wystawić i mate-
ryał do wystawienia wszędzie znajduje się; wykonanie zaś tak jest
proste, że każdy mularz bez trudności zrobi. Z tak licznych korzy-
ści dach ten używany być powinien.—

Zastósowanie tych Dachów do Budowl Miéyskich i Wiéyskich

Tego rodzaju dachów, lepiéy niż Metalowych do wielkich i wspaniałych budowl, nietylko Miéyskich, tak prywatnych iako i publicznych użyć można, co poprzednie opisania okazuią; – ale nawet i do Wiéyskich mieszkalnych i gospodarczych. Wieśniak albowiem zważaiąc wszystkie korzyści może zastósować do swych gospodarczych zamiarów np. do wysuszenia wszelkich produktów iako to lnu konopi itp. –

Istotny użytek iaki być może iest ten że dla szczególnych familij domy tanie i wygodne budować możemy. Lubo przestrzeń pod dachem (: półpiętrze.) iest niska lecz zato foremna i wygodna tak iż dom z dwóch pięterek składaiąc się dogodnieyszy iest dla ubogiéy wyrobkiem trudniącéy się familij, niż zwyczayny gospodarczy dom –

Fig: 8. 9. 10. przedstawiaią facyatę i pokłady mórow dólnych i półpięterka – Główne drzwi (: wchodowe.) prowadzą do sieni na 8 – stóp w kwadrat, zkąd wchodzi się do kuchenki 8. stop szerokiéy

7 stop

7 stóp dług: opatrzonéy iedno-skrzydłowém oknem. Po prawéy stronie wchodząc do sieni znayduje się wielka mieszkalna stancya 16 st. dł: i tyleż szero: 8 st. w świetle wysoka, 2ma cztero-skrzydłowémi oknami oświecona, którą ogrzewa piec kachlowy czarno glazurowy po lewéy stronie sieni prowadzą wygodne schody na pół piąterko do stancyi 16 st. długiéy, 8 szerokiéy, o iednem oknie dwu-skrzydłowym, zkąd wchodzi się do stancyi sypialnéy 16 st: dłu: tyleż szero; a 6 st. wysokiéy w świetle o 2ch oknach dwu-skrzydłowych. W podłodze tego pokoju znayduje się otwór czworokątny kratą drewnianą opatrzony, przez który ciepłe powietrze z niższéy stancyi wstępuje i wyższą ogrzewa. Otwór ten zawiera się za pomocą spadaiących drzwi opatrzonych stósownym zaciosém i okuciém. W takowym budynku może się pomieścić iedna familiia z dziećmi i wygodnie zdrowo, ciepło i sucho mieszkać.

Że facyata piękniéyszego kształtu nabiera rysunek na Fig: 8. okazuje —

Przypisy.

(a.) Kosz wyraz techniczny oznaczaiący krokwę wypadaiącą na przecięciu dwóch dachów.

(b.) Dychtowność zamiast nieprzepuszczanie wody.

(c.) Krokwio-belek, ponieważ tutay niema krokwy tylko belek zastępuje iey mieysce przeto użytem wyrazu krokwio-belki.

(d.) Połowizna oznacza połowę drzewa wzdłuż słojów przerzniętego.

(f.) W każdém drzewie iest sześcian 2. boczne 1.e od góry zowią się policzki a 2.e w poprzek czoła.—

(g.) Szlamowanie iłu uskuteczna się następnie. Ił kładzie się do skrzyni nalewa się nań woda aż się rozpuści, poczym zostawia się w spokoyności aż grubsze części opadną, zlewa się płyn górny za pomocą otworu do niżey postawioney skrzyni gdzie powtórnie grubsze części opadną, a drobnieysze w zawieszeniu zostaną; gdy ieszcze potrzeba będzie trzeci raz się zlewa a po ustaniu gdy płyn zleje się otrzymamy pyłek potrzebie odpowiadaiący.—

(.h.) Drut do tey roboty w przody nieco rozpalony być powinien gdyż będąc kruchy i niemaiąc tyle zgiętości często tamai się będzie

(.k.) Przez szlamowanie rozumie się wolna zaroba piasku z wapniem, w stósónku 1 do 3. co do massy wodą w szaflitku roz-cięczona, tak aby pęzlem Murarskiem tą mieszaniną ścia-ny iak gdyby farbą iaką zaciągnąć można. —

Fig. 2.

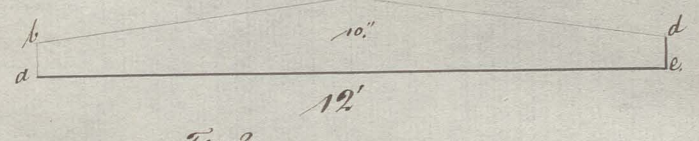

Fig. 3.

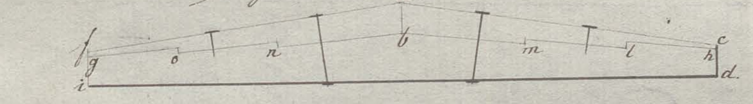

Fig. 4.a

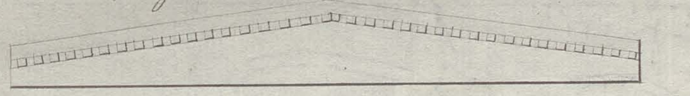

Fig. 5.

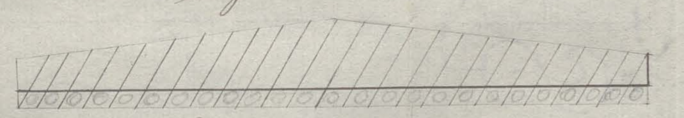
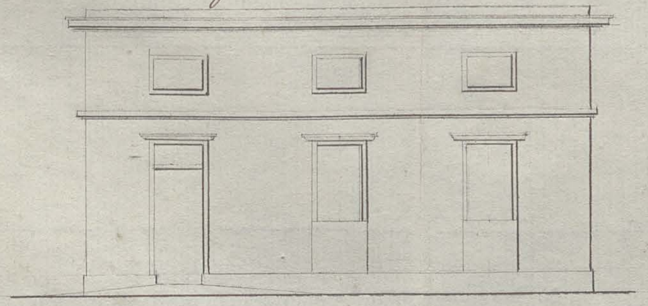

Fig. 8.

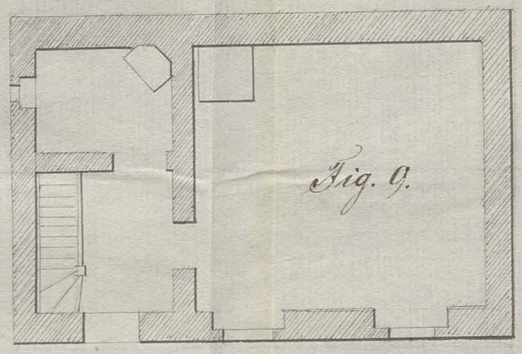

Fig. 9.

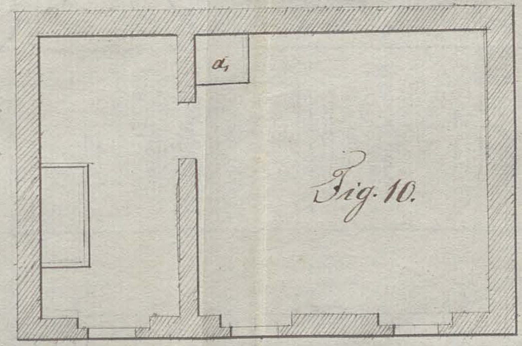

Fig. 10.

Fig. 1.

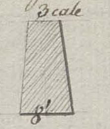

Fig. 4.b. Fig. 7.

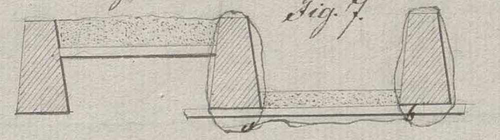
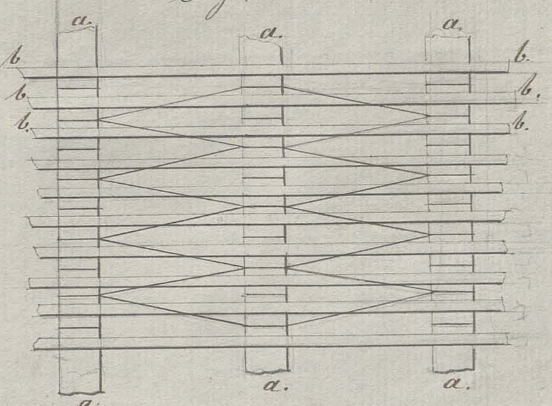

Fig. 6.

Rysował Jgnacy Hercok.